

Tahakkümün Siberağı

Vahşı Devrim

Feral Faun

2013

”Aygıtın diktatörlüğü en kötü diktatörlük şeklidir.” - Alfredo M. Bonanno

Devam eden bir devrim var. Bireylerin otoriteye karşı ayaklanmasından, isyanından bahsetmiyorum (Bu devrim sonlarına doğru bazı anti-otoriter eğilimler kazanabilmiş olsa bile). Sosyal üretim tarzındaki çok büyük, niteliksel bir değişimi kastediyorum. Endüstriyel sermayenin bu süreçler üzerindeki egemenliği sibernetik sermayenin egemenliğiyle yer değiştiriliyor. Benzer şekilde tüm devrimlerle birlikte, bu, rahat, kolay, sakın bir dönüşüm olmayacaktır. Eski yönetim düzeni ve yeni yönetim düzeni çatışma içerisindedir. Geçmiş birkaç sene boyunca Amerikan politikasındaki tepkisel unsurların kuvveti, eski düzenin egemenliğini sürdürmeye çalışmakta olduğunun kararlılığını gösterir. Ancak eski düzenin egemenliği giderek politik kalır, ve sibernetik yeni düzen ekonomiye hükmeder. Teknofilik anarşist arkadaşlarımdan bazıları bana, “sibernetik çağın gerçeklikleriyle yüzleşmem gerektiğini” söylemişti. Benim için, bu, sibernetik çağdaki tahakkümün doğasını incelemek ve amansızca saldırmak anlamına gelir. Gözlemlem, sibernetik bilim ve teknolojinin bu tahakkümün önemli bakış açıları olduklarını gösterir.

Sibernetik yenilikçiler (“eski düzenin” liderlerinin çoğuyla karşılaştırıldıklarında) genç olma eğilimindedirler ve kendilerini bıçağın keskin tarafında yer

alan bir çeşit isyancı sayarlar. Daha önce karşılaştığım anarko-teknofililer oldukça samimi isyankârlardır ve kendilerinin tüm otoriteye karşı olduklarını düşünürler. Fakat – az miktardaki “anarşist” sibernetik ayaklanmayı da içeren – sibernetik ayaklanmanın çoğu bireyleri özgürleştirmeyen, üretim/yeniden üretim tarzını özgürleştiren bir ayaklanma gibi görünür. Bu sibernetik yenilikçiler kapitalizmin doğasındaki niteliksel bir değişimin insan temsilcileri oldukları için, erken kapitalist devrimlerinkine benzer bir rol oynamayı seçmeleri sürpriz değildir. Tanıdığım sibernetik hastalarının çoğu çok fakirdir ve yeni yönetici sınıfın bir parçası olmak için oldukça anarşiklerdir. Fakat parası olan sibernetik yenilikçiler tam da böyle bir yönetici sınıf yaratıyorlar – aşağıda göstermeyi deneyecek olsam da, bu “sınıf”, teknolojinin kendisinin yönettiği ve siberteknikerlerin ve bilimcilerin oluşturduğu yönetici sınıfın yalnızca aygıt, makineye hizmet ettiği bir ilişkiler sistemi olarak daha doğru bir şekilde algılanabilir. Sibernetik yenilikçilerin ayaklanması, başından beri, yalnızca bir darbedir. Gerçekte özgürleştirdiği hiçbir şey yoktur.

Sıradan olduğu kadar, sürekli tekrar etme ihtiyacı görünüyor: imgenin gerçekliğe hükmettiği, çoğu kişinin imgeyi gerçeklik olarak gördüğü bir toplumda yaşıyoruz. Bu, sibernetik düzenin

ayaklanmayı kendi çıkarına kullanmasını oldukça kolaylaştırır, çünkü yeni düzen, imge-yaratan teknolojiler konusunda eski düzenden yalnızca çok daha iyi bir anlayışa sahip değildir; giderek, bu teknolojilerin kendisi oluyor. Burada, – hayatlarımızın çoğunda hâlâ daha ana hakimiyet kaynağı olan – eski düzenin ve – eski düzenin pahasına egemenlik araçlarını kusursuzlaştıran – yeni düzenin karşılaştırılması faydalı olacaktır.

Eski düzen endüstriyel/finansal sermayenin düzenidir. Fakat bu durumdan – ayrıca ulus düzenidir – ve gerçek politik iktidardan çok daha fazlasıdır. Otorite bariz bir şekilde merkezileştirilir ve açıktan açığa hiyerarşiktir – başka hiç kimse yönetilmemezlikten gelemes. Bu apaçıktır, çünkü bu düzendeki asıl iktidar aslında insanların sosyal yapının bir parçası olan rollerinde bulunur. Bu düzenin politik şekli temsili demokrasidir; ya da faşizm, sosyalist diktatörlük ve diğer diktatörlük şekilleridir. İnsan yapımı olmayan tüm varoluş üzerindeki uygarlık egemenliği pozitif ve gerekli bir şey olarak açıkça kabul edilir. Emirler ve çeşitli emirler arasından bir seçime oy vermek işlerin yapılmasını sağlayan yöntemlerdir. Cezalandırma, sosyal normlardan kaynaklı bozukluklarla başa çıkma yoludur (Eski düzen sık sık cezalandırma sistemini tanımlamak için terapi dilini kullansa bile).

Yani, eski düzen otoriter doğası konusunda oldukça açıktır.

Günümüzde, dünyanın pek çok yerinde (ABD’de daha belirgin) yeni düzenin teknolojisi, çoğunlukla, hâlâ daha onu etkin bir şekilde kullanmakta yetersiz olan eski düzen tarafından kontrol edilir, çünkü eski dünya açısından anlaşılamazdır. Böylelikle siber-bernetiğin sosyal potansiyeli, siber-toplum kurallarına uymayan kimseleri dinleyerek ve okuyarak en iyi şekilde keşfedilir. Eğer öngörülerini saf bilim kurgu fantaziler olsaydı, onları görmezden gelecektim, fakat öngörülerine uyan sosyo-politik yapılar, çeşitli benzeri-özgürlükçü “radikal” gruplar ve bireyler (örn. Yeşiller, özgürlükçü yerel yönetimler, sosyal ekolojistler, Robert Anton Wilson, Timoth Leary...) tarafından yaratılmış ve aktif olarak desteklenmiş oluyorlar.

Yeni düzende, sermayenin egemen şekli sibernetik/bilgisel sermayedir. Bu, endüstriyel, finansal ve ticari kapitalizmin sonu anlamına gelmez, daha ziyade bunların sosyal yeniden üretimin sibernetik tarzına katılımları anlamına gelir. Bu yeni tarz, ilk başta sosyal yapılarda hemen hemen anarşik gözükür – Murray Bookchin, Yeşiller, R.A. Wilson ve diğer sol ve sağ özgürlükçüler tarafından desteklenmiş bu tarz değişiklikler – kimi değişimlere izin verir. Bu değişiklikler sadece mümkün değil, aynı zamanda si-

bernetik toplumun etkin yeniden üretimi için muhtemelen gereklidirler. Merkezsizleştirme pek çok siber-netik radikâlin ana sloganıdır. Bu görünüşte anarşik amaç, gerçekte, siber-netik kapitalizm kapsamında, az da olsa anti-otoriter değildir. Siber-netik teknoloji yalnızca otoritenin merkezsizleştirilmesine izin vermez, ayrıca onu destekler. Endüstriyel kapitalizm, toplumu yeniden üreten fiziksel makinede otoritenin giderek varolacağı sürece başladı. Siber-netik teknoloji, sosyal kontrol teknolojilerini boş zaman içerisine taşıyarak bu süreci kusursuzlaştırıyor – ev bilgisayarları, video oyunları vesaire. Siberte-knolojinin görünüşte bireysel parçacıklarının hepsi – iş yerlerinin, okulların, oyun salonlarının, ve en azından ABD’de, kişisel bilgisayar alamayacak kadar fakir olmayan neredeyse herkesin evlerine nüfuz etmiş – potansiyel olarak birleşmiş, küresel bir ağın parçalarıdır. Bu ağ, otorite ve iktidarın merkezi oluyor. Hem siber-netik makinelerin maddi teknolojisi hem de siber-netik sistemik yapıların sosyal teknolojisini içerir. Maddi mekanizmayı satın almak için çok fakir olanlar, ağın parçası olan sosyal programlara bağımlı yapılarak ağ içersinde kapsanırlar – bu bağımlılık kendi hayatlarını yaratmalarını sağlayacak zorunlu bilgiye erişim eksikliğinden kaynaklanır. Siber-netik tarafından sağlanmış merkezsizleştirme, belirli tekno-anarşistlerin öngörleriyle kolayca uydu-

ru olarak endüstriye kadar bile uzatılabilir. Bazı şirketler zaten ürünlerinin bir kısmını küçük ev sanayilerinde üretiyorlar. Bu şekilde yapılamayan üretim, muhtemelen yalnızca birkaç teknikerin aksaklıkları saptayıp çözümleyici olarak fabrikada hazır bulunacağı şekilde oldukça otomatikleştirilmiş olabilir. (Bir keresinde yalnızca dört işçinin olduğu koca bir fabrika görmüştüm.) Bu yüzden sibernetik üretimin görünürdeki merkezsizleştirilmesine izin verir. Fakat, elbette, üretimin kendisi sorgusuz kalır. Bunun nedeni sibernetik “merkezsizleştirmenin” bir parça bile anti-otoriter olmayışıdır; yalnızca otoriteyi uzamsal ya da maddi hiçbir merkeze sahip olmayan bir sosyo-teknolojik ağ içerisinde merkezler, çünkü ağ merkezin kendisidir ve (neredeyse) her yerdedir. Ve kolaylıkla hayatlarımızın tamamına zorla girebilir.

Görünürdeki merkezsizleştirmeye birlikte, sibernetik teknoloji göze çarpan “doğrudan” demokrasi olasılığını sunar. Sibernetik teknoloji için ağzının suyu akan anarşistleri ve özgürlükçü solcuları cezbeder görünen şey budur. Bir bilgisayar “sahibi olan” herkes, en azından politik bir şekilde, bir bilgisayar “sahibi olan” diğer herkesle bağlanır. Kimi kişisel bilgisayar biçimleri kapitalist egemenliğin çok daha gelişmiş bölgelerindeki daha fakir insanlar için bile elde edilebilir kılınır, böylece bu, onları bütünüyle

siberağa katacaktır. Eğer belirli bir ulustaki herkes bir bilgisayara sahip olsaydı, hayatlarını etkileyen geręek kararlar alabileceklerine kolayca inandırılabilirlerdi – tüm önemli konularda bilgisayarları aracılığıyla “doğrudan” oy kullanabileceklerdi. Bunun karar ve eylem arasında mümkün olabileceği kadar tam bir ayrılma teşkil edişii açıkçası unutulur. Sibernetik sistemin kendisi, teknolojisinin nihai doğasıyla sorgulanabilen ve sorgulanamaz şeyi kontrol ettiğinden, bu sistemin kendisinin bu şekilde sorgulanamayacağı gerçektir. Sibernetik dil yüksek teknoloji politik bir dildir. Teklif ettiği “doğrudan” demokrasi yalnızca sibernetik toplumu yeniden üretelebilen şeydir. Temsili yok etmez; onu sadece seçilmiş insanlardan alır ve teknolojide toplar. Fakat tüm temsiller gibi, bu teknoloji de bir hükümdar gibi davranacaktır.

Sibernetik teknolojinin arkasındaki ideoloji sistemler analizidir. Sistemler analizi, herşeyin diğer tüm şeyleri etkilediği ilişki ağları ya da sistemleri açısından tüm etkileşimleri anlamaya çabalar. Bu ilişki sistemlerini daha iyi kontrol etmek için onları bilimsel olarak (örn. matematiksel olarak) anlamaya çalışır. Böylece, “süreç” kavramı, emir zincirine karşıt olarak, sibernetik toplumda giderek önemli olur. “Süreç” - “politik olarak doğru” iletişim ve ilişki kurma yöntemleri için kullanılan radikal bir terim -

sistemler analiziyle tam yerine oturur. Çünkü süreç, karar alma ilişkilerini ilgili hiç kimseye zorlanmış olduğunu hissettirmeden resmileştirme girişimidir. “Doğru” süreç potansiyel olarak, siberağın herkesi mümkün olduğu kadar bütünüyle kendi içerisine dahil etme yoludur. Süreç, katılmamayı özgürce yapılmış bir seçimden ziyade kurbanlaştırma olarak gözükmek eğiliminde bulunarak, katılmamanın aleyhine davranır. “Doğru” süreç arkasındaki ideoloji, bireyin yalnızca grup (mikro seviyede) ya da toplum (makro seviyede) seviyesindeki ilişki sistemi sürecinin bir parçası olduğunu varsayar. Süreç, gruba ve sosyal projelere uygulanmış sistemler analizidir. Etkileşimlerimizdeki siberağ ideolojisinin egemenliğidir. Düzenli olarak, çoğunlukla radikal, ekolojik, feminist ve benzer gruplarda kullanılır. Fakat pek çok şirket, çalışanların sadakâtle şirketin bir parçası olduklarını hissetmelerini sağlamak için tasarladıkları yöntemlerle eski düzen emir zincirleri ile süreci - oybirliği, kolaylaştırma ve benzeri - birleştiriyor. Nihayetinde, genel olarak orta sınıf “radikal” gruplar tarafından yaratılmış “süreç”, sibernetik kontrolün iskeleti içerisine kusursuz biçimde uyan isyankâr eğilimleri kontrol etmek için bir sistem sağlar.

Eğer sibernetik sürecin bir parçası doğru bir şekilde işlemiyorsa, onu cezalandırmazsın; onu

tamir etmeye çalışırsın. Sibernetik toplum bağlamında, suçluların ve sapıkların cezalandırılması gittikçe insanlık dışı ve anlamsız görünmeye başlar. Etkin sosyal kontrol, herkesin mümkün olduğu kadar sosyal sisteme bütünüyle katılmış olmasını gerektirir, ve cezalandırma cezalandırılmış olanın sisteme katılması için hiçbir işe yaramaz - çoğunlukla tersini yapar. Bu yüzden toplumdaki en “ilerici” unsurlar sosyal sapkınlık ile başa çıkmak için tedavi edici yaklaşımlar yaratır. Günümüzde, suçlular çoğunlukla terapi dilinin bu bağlamda kullanılmasıyla cezalandırılır. Suçlu olmayan sapkınlık (örn. aşırı alkol kullanımı, “uygunsuz” cinsel davranış, okulda yaramazlık yapmak, “delilik”) bir hastalık olarak nitelendirilme ve “tedavi edilme” eğilimindedir. 12-adım grupları ve yeni-çağ terapilerinin çoğalması tam da bu olgunun bir parçasıdır. Bu grupların çoğu, iddia ettiğin problemlerle ilgili olarak, oldukça açık bir şekilde, kendi başına hiçbir şey yapamaz; birbirinize iyileşmek - daima ve sürekli olarak - ve toplumun üretken üyeleri olmak için yardım ederek, bağımsız bir yoldaş kurbanlar grubunun parçası olmak zorunda olduğunuzu öğretirler. Zaman zaman, suçlulara bile - özellikle alkollü araç kullanma ya da küçük uyuşturucu suçlarından mahkum edilmiş insanlara - cezalandırma ya da zorunlu terapi arasında bir

seçim sunurlur. Sosyal sapkınlığa tedavi edici bir yaklaşım oldukça insani görünür - öyle ki pek çok anarşist tedavi edici ideolojinin bakış açılarını kendi perspektiflerine katmıştır - fakat bu aldatıcıdır. Tedavinin amacı sosyal sapkınları iyi yağlanmış dişliler olarak sosyal makine içerisine yeniden katmaktır. Teknolojiyi ya da vahşiler kavramını, toplum tarafından bütünleştirilmiş bir tarzda kullanılan tümleşik sistemler olarak tanımlar. “Derin ekolojistler” bile yalnızca uygar sosyal sistemlerin ve vahşi “eko-sistemlerin” birleşmesini reddederler, evcilleşmemiş ilişki kurma ve etkileşimin sistematize edilebileceği fikrini reddettikleri için değil, uygar sosyal sistemlerin katılabilirlik açısından “doğal” sistemlerden oldukça saptıklarına (bir tür sosyal kıyameti kaçınılmaz kılarak) inandıkları için. Çoğu şirket çevreyi hızla yok etmeye devam ederken, artık ekoloji hakkında konuşmak oldukça moderndir, ve en ilerlemeci şirketler bile ekolojik olarak hareket etmeyi deniyorlar. Bununla birlikte, bu davranış onların nihai yararınadır. Sermayeyi yaymak için gerekli kaynakları yok edersen sermayeyi nasıl yaratabilirsin? Bu yüzden siberetik kapitalizm, vahşileri yok etmeden onları evcilleştirmenin, onları siberağın sosyal ağı içerisine katmanın bir aracı olarak ekolojik bir pratiğe doğru eğilim gösterir.

Elbette, bunların hepsi sadece sibernetik sermayenin gelişmesi ve artan iktidarının zorluyor görüldüğü eğilimlerdir. Endüstriyel sermayenin eski düzeni hâlâ oldukça kuvvetli. Politik arenada hüküm sürüyor ve bu yüzden bir sosyal egemenlik tarzı olarak hâlâ oldukça önemli. Fakat zeki bir isyan, onun bütünlüğündeki tahakkümü anlamaya gerek duyar, yeni yüzlerini tanımlayabilmeye gerek duyar, böylece asiler kurtuluş olarak tahakkümün yeni bir şeklini kucaklama konusunda aldatılmazlar. Tanıdığım, ekotopyacı, sibernetik, yeşil anarşizmin bazı tarzlarını benimsemiş bireylerin çoğu, tüm kısıtlamalardan özgür olarak yaşama arzularında oldukça samimi görünürler. Fakat sibernetiğin en temel kimi bakış açılarını göz ardı ediyor görünürler. Bilim gibi, sibernetik de kontrol sistemlerinin incelenmesidir. Gerçekte, bu tarz sistemlerin üretimidir, teknolojik ve sosyal olarak – sosyal kontrolün entegre sistemlerinin üretimidir. Sibernetik dilin en sık kullanılan kelimelerinden bazıları bunu belli eder. “Data (Veri)” “verilen şey” anlamına gelen Yunanca bir kelimedenden gelir - bu size söylenen, ve basitçe sorgulanmayan bir belittir. Enformasyon (Bilgi) kelimesi gerçekte Latince’de “düzen içerisinde” anlamındadır. Siberağ herhangi bir özgürlük sunmaz, yalnızca asileri “düzen içerisinde” tutmak için özgürlük ilüzyonu yaratır. Sahte-deneyimin,

“verilenin”, siberanın dışında hiçbirşey ile bağlantısı olmayan bilgi alemlerini yaratarak, bireylerin kendi deneyimlerine olan güvenlerine ve bireysel deneyimlere zarar verir. Bireyler, giderek, yalnızca siber ağ tarafından kendilerine söylenen şeylere güvenir, ve böylece siber netik topluma bağımlı olur. Bu şekilde, siber ağ şu ana kadarki en hakiki totaliter sistem olur - bireyleri hiç kimsenin kendine inanmadığı fakat herkesin siber ağa bağımlı olduğu bir durumda kendi evcilleştirmelerinin temsilcileri kılan bütünleştirici süreç ve terapi yöntemlerini kullanarak.

Bu sistemde bir kusur vardır. Evlerinde siber netik teknolojiyi istemeyenler ya da karşılayamayanların politik haklarını ellerinden alır. Ev bilgisayarları çok fakirler için elde edilebilir olsa bile, pek çok kişinin onları nasıl kullanacaklarını bile öğrenmeye merakları olmayabilir. Politik hakları bütünüyle verilen kişi - bu teknolojilerinin nasıl üretilceğini ve bütünüyle nasıl kullanılacağını bilen teknikerler ve bilimciler – ayrıca herkesi kendi siber ağ bilgileri seviyesine getirmeye ilgi duyup duymayacakları oldukça şüphelidir. Bu yüzden, politik hakları ellerinden alınmış olanlar – özellikle kendi iradesiyle alınmış olanlar – hemen hemen tümüyle siber ağın dışında kalana değin, giderek daha fazla olma eğiliminde olacaklardır. Siber ağın içerisinde eğilim tam kontrol yönün-

deyken, siberanın dışında eğilim sosyal kontrolün tam çöküşüne doğru olacaktır. Nihayetinde, böyle bir durumda; asi ayaklanma yalnızca ağın dışında mümkün olacaktır.

Günümüzde, bu durum yeni siberetik düzen ve eski düzen her an bozulabilen bir ateşkese sahip oldukça atlatılmış oluyor. Eski düzen, yeni düzeni yaratan ve yeni düzen tarafından yaratılmış enformasyon teknolojilerine gerek duyar. Ve yeni düzen, eski düzen tarafından üretilmiş daha sert sosyal kontrol araçlarının bazılarında vazgeçmek için henüz yeteri kadar güçlü değildir. Yeni düzen, ayrıca, çokuluslu şirketler gibi eski düzenin daha ilerici unsurlarından bazılarını kendi içerisine katma yolları bulmuştur. Ayrıca siberanın kendi sistemik sosyal kontrol ağları içerisinde polisler, hapishaneler ve benzerleri için devamlı kullanımlar bulacağı oldukça olasıdır. Ya da her an bozulabilen ateşkes süresiz devam edebilir. İnsanlar arasındaki gerçek ilişkiler, gerçekte, siber ağ ve onun sistem analizcilerinin formüllerine uymadığından, ne olabileceğini tahmin etmenin yolu yoktur. Benim kendi arzum, tüm sosyal kontrol sistemlerinin parçalarına ayrılacağı bir isyandır.

Fakat siberetik teknoloji post-endüstriyel sermayenin egemen tarzı oluyor. Bu, sermaye, teknoloji, otorite ve toplumun gerçekte tek olacak kadar bütünüyle entegre oldukları bir tarzıdır. Ayaklanma,

bu bağlamda, sibernetik karşı ayaklanma ve bütünüyle topluma karşı ayaklanma anlamına gelir ya da hiçbir anlamı yoktur. Bu, asi için sibernetik teknolojinin gerçekliği ile yüzleşmektir. Asi birey artık toplumun bütününe karşı başkaldırmaktan daha azını yapamaz - gerçek “yeni dünya düzeninin” keskin kenarından başka birşey olmayan “radikal” bakış açılarının tümü içeren toplumun bütününe.

Anarşist Kütüphane

Feral Faun
Tahakkümün Siberağı
Vahşi Devrim
2013

21.01.2022 tarihinde şuradan alındı:
karaisyan.blogspot.com
İngilizce Aslı: Feral Revolution: The Cybernet of
Domination

tr.anarchistlibraries.net